

Ekosofias Nyhetsbrev

SEPTEMBER 2014 - TJUGOANDRA ÅRGÅNGEN

VÄXTHUSGASER NÅR NYA REKORDNIVÅER

Koncentrationerna av koldioxid och övriga växthusgaser i atmosfären nådde nya rekordnivåer under 2013.

Koldioxidhalterna ökade med 2,9 ppm (miljondelar) vilket är den största ökningen hittills.

Det framgår av årets rapport från WMO, Meteorologiska världsorganisationen. De samlade koldioxidhalterna ligger nu på 396 ppm, eller drygt 141 procent av den förindustriella nivån på 280 ppm.

Mycket snart, kanske redan i år, kommer vi att passera 400 ppm, ett symboliskt viktigt steg.

Dessutom är världshaven, som absorberar utsläppen, mer försurade än någonsin. Mer koldioxid i vattnet leder till ökad försurning, vilket i sin tur på sikt allvarligt kan förändra ekosystemen i oceanerna.

- Vi vet utan tvivel att vårt klimat förändras och att vädret blir alltmer extremt som ett resultat av mänsklig aktivitet, som förbränning av fossila bränslen, säger WMO:s generalsekreterare Michel Jarraud.

Svenska Dagbladet

HALVERAD REGNSKOG

Regnskogen har funnits i över 50 miljoner år, men har halverats i storlek sedan andra världskriget. En ny rapport, State of the Rainforest, visar hur industrier som palmolja-plantager, olje- och gasproduktion och gruvarbete utgör hot för världens regnskogar. Samtidigt står olaglig verksamhet för en växande del. Den olagliga verksamheten tros sammanlagt omfatta mellan 30 och 100 miljarder dollar årligen, vilket kan jämföras med världens sammanlagda utvecklingsbistånd som enligt OECD ligger på 134,8 miljarder dollar. Rapporten pekar också på att regnskogen är avgörande för matproduktion och levnadsvillkor för världens fattigaste, utöver rollen för klimatet och den biologiska mångfalden.

Göteborgs-Posten

HUNDRATUSENTALS MANIFESTERADE FÖR KLIMATET

Söndagen 21 september kommer att gå till historien som dagen då klimatfrågan fick ett stort folkligt genomslag i USA. Detta sedan hundratusentals människor slöt upp på Manhattan för att delta i "the People's Climate March". Det gör demonstrationen till den hittills största manifestationen i klimatfrågan och den största organiserade demonstrationen i USA de senaste tio åren. Demonstrationen var inte en isolerad amerikansk företeelse, liknande manifestationer genomfördes i över 150 länder. Bland annat i New Dehli, Johannesburg och London.

Manifestationerna gjordes inför FN:s klimatoppmöte i New York där ledare från mer än 120 länder deltog.

Löftena vid klimatmötet i New York räcker inte för att stoppa den globala uppvärmningen vid två grader enligt professor Björn-Ola Linnér på Klimatpolitiskt centrum vid Linköpings universitet. Men han är ändå positivt överraskad av utfallet.

– Det var väldigt bra att de flesta länder nu har kommit upp på banan och lagt korten på bordet. Då kan vi få en diskussion om de kan göra ändå mer.

Det var ett stort steg framåt mot ett avtal i Paris, säger Björn-Ola Linnér.

PENSIONSJÄTTE TAR KLIV MOT MILJÖKRAV

På FN:s klimatmöte i New York presenterade Fjärde AP-fonden ett nytt globalt program för att minska koldioxidavtrycket i finansiella portföljer.

Målet är att investeringar till ett värde av 100 miljarder dollar, motsvarande över 700 miljarder kronor, ska flyttas från särskilt koldioxidtunga bolag eller projekt till mer koldioxideffektiva alternativ. Ännu fler investeringar ska gås igenom för att mäta och offentliggöra koldioxidavtrycket.

– Det finns en risk som få uppmärksammar men som inom tio år kommer att vara den mest avgörande för alla pensionsfonder. Och det handlar om koldioxid, säger Mats Andersson till SvD Näringsliv.

Bakom programmet står förutom Fjärde AP-fonden även en av Europas största förvaltare, Amundi, FN:s miljöprogram UNEP och organisationen Carbon Disclosure Project (CDP). Förhoppningen är att fler investerare ska ansluta sig till koalitionen.

FJÄRDE AP-FONDEN BÖRJAR UTSLÄPPSRAPPORTERA

I sin årsredovisning för 2014, som publiceras i februari nästa år, kommer Fjärde AP-fonden för första gången att redovisa hur stora koldioxidutsläpp som deras aktieportfölj bidrar till.

– Jag ser det som en skyldighet gentemot vår uppdragsgivare, de svenska pensionärerna, att vi är transparenta om hur deras pengar förvaltas. Jag tror dessutom att om vi kan få ner vårt carbon footprint, då kommer vi över tiden att tjäna mera pengar, säger Mats Andersson, VD för Fjärde AP-fonden.

Mats Andersson hoppas att fler pensionsfonder ska följa med på tåget.

– Då kan vi sätta ordentligt tryck på bolagen som inte sköter sig vad gäller koldioxid. De kommer i slutändan att få en dyrare kapitalanskaffning och straffas rent värderingsmässigt, vilket jag tror kommer få dem att sätta upp den här frågan på agendan.

MiljöAktuellt

KLIMATINVESTERINGAR BRA FÖR EKONOMI OCH HÄLSA

Stockholm Environment Institute (SEI) har haft en ledande roll i arbetet med rapporten "Better growth, Better climate: The New Climate Economy report" som visar på de många fördelar, till exempel ekonomiska och hälsomässiga, som finns med att vidta klimatrelaterade åtgärder och investeringar, skriver Miljöaktuellt.

– Minskade utsläpp av växthusgaser är inte bara positivt för klimatet, det har även direkt positiva effekter på till exempel människors hälsa. Dessutom är investeringar i hållbara städer, ökad resurseffektivitet och innovationer också bra utifrån ett tillväxtperspektiv. Det är det vi vill lyfta fram i den här rapporten, säger Johan Kuylenstierna, vd för SEI, till Miljöaktuellt.

ROCKEFELLERFAMILJEN SÄLJER OLJETILLGÅNGARNA

Rockefeller Brothers Fund har för avsikt att sälja av tillgångar inom fossila bränslen och istället satsa på förnybar energi. Sammanlagt rör det sig om 860 miljoner dollar som omfördelas från oljeinvesteringar till gröna energikällor. Gruppens anfader John D. Rockefeller byggde upp sin förmögenhet genom bolaget Standard Oil. Nu ansluter sig Rockefellergruppen till en växande amerikansk rörelse som har för avsikt att överge industrier som bidrar till växthuseffekten.

- Vi är övertygade om att om han levde idag skulle han som skarpsinnig affärsman se att vi i framtiden är på väg ut ur fossila bränslen och att vi nu ska satsa på ren, förnybar energi, uppger Stephen Heintz, en av John D.

Rockefellers arvtagare, till Reuters.

- Det vi gör är symboliskt, men det är en viktig symbolism. Vi gör ett moraliskt ståndtagande, men också ett viktigt ekonomiskt ståndtagande, fortsätter Stephen Heintz.

Industrinyheter

GRÖN ENERGIREVOLUTION I OLJANS HEMSTAD TEXAS

I oljans hemstat Texas pågår en energirevolution. Vindkraften byggs ut i snabb takt och står i dag för 10 procent av elförsörjningen. Texas koldioxidutsläpp är på väg ner.

Att vindkraften är en sån framgång i Texas beror enbart på dess lönsamhet.

– Det här kan komma som en chock att detta sker just i Texas, säger energiprofessor Mikael Webber vid University of Texas.

– Förklaringen ligger i att vi har enorma områden med billig mark och vi har stor kunskap i att producera energi. Vind eller olja spelar ingen större roll.

En konsekvens av satsningen på vindkraft är att Texas CO2-utsläpp minskat med 9 procent på sex år. Texas har i dag mer vindkraft än någon annan delstat i USA. Om Texas vore ett eget land skulle det vara världens femte största vindkraftsproducent.

Sveriges Television

KONKURRENSKRAFTIGT MED SOL OCH VIND

Sol- och vindkraft behöver inte längre stöd för att vara konkurrenskraftiga mot fossil energi, åtminstone i blåsig eller soliga delar av USA. Det visar en rapport från investmentbanken Lazard. Kostnadseffektiviteten gäller landbaserade sol- och vindfarmer i stor skala.

Business Green

IKEA BÖRJAR SÄLJA SOLCELLSPANELER

I samband med FN:s klimattoppmöte och klimatveckan i New York berättade Peter Agnefjäll, vd och koncernchef IKEA Gruppen, att solcellspaneler blir tillgängligt för fler konsumenter.

Innan årets slut kan konsumenter i Nederländerna och Schweiz köpa solcellspaneler på Ikeas varuhus. De två länderna blir, efter Storbritannien, andra och tredje land att erbjuda fler konsumenter att leva ett mer hållbart liv hemma. Ikea Sverige tittar också närmare på möjligheterna att erbjuda solcellspaneler på den svenska marknaden. Samtidigt meddelas att all plast som används i Ikeas produkter ska vara 100 procent förnybart och/eller komma från återvunnet material, något som successivt kommer att utvecklas fram till 2020.

DAMMSUGARE FÅR EKODESIGNKRAV

Från 1 september får alla nya dammsugare ekodesignkrav och energimärkning. De nya kraven innebär att effekten begränsas till max 1600 W, och att det ställs krav på dammupptagningsförmåga. Kraven kommer att skärpas år 2017

då det även tillkommer regler för ljudnivå, filteringsförmåga, och livslängd på motor och dammsugarslang.

TILLGÅNG TILL BILPOOL FÖR HYRESGÄSTER I GÖTEBORG

Nu lanserar fastighetsbolaget Wallenstam tjänsten Wallenstam Drive till alla sina hyresgäster i Göteborg. Det innebär att cirka 1 000 företag, och dess anställda samt 33 200 bostadshyresgäster får möjlighet att till ett rabatterat pris ansluta sig till en bilpool. De får därmed tillgång till en transporttjänst när behovet uppstår, utan att själva behöva äga en bil.

Elisabeth Vansvik, kommunikationsdirektör på Wallenstam AB, säger att initiativet ska ses som en del av Wallenstams strävande inom hållbarhet, samtidigt som det naturligtvis är tänkt att det här ska göra det mer attraktivt att hyra en bostad eller en kommersiell lokal av fastighetsbolaget.

Wallenstam Drive är än så länge ett pilotprojekt i Göteborgsområdet och kommer att följas och utvärderas av forskare på Göteborgs universitet för att bland annat se hur det påverkar beteendemönster.

DANSKA ELBILAR KONKURRERAR UT BENSINBILAR

Elbilarnas driftskostnader blir bara en tredjedel av bensinbilarnas, ca 500 danska kronor i månaden, jämfört med 1 500 kronor, enligt en dansk undersökning. Dessutom är leasingkostnaderna för elbilar nu jämförbara med de för bensinbilar. Det gör att Köpenhamn nu bestämt sig för att dubbla antalet elbilar i kommunal regi, från 124 till 251 i slutet av nästa år. Idag kostar det 2 600 danska kronor i månaden att hyra en elbil i Danmark, men när bilarna används är det elbilen som vinner "kostnadsracet" med råge. "Det är oerhört upplyftande, att elbilar idag har blivit det optimala valet, även när det gäller ett ekonomiskt perspektiv", säger Morten Kabell, Köpenhamns miljöborgmästare, som också lovar att införa gratis parkering för elbilar. Danmarks klimat- och energiminister Rasmus Helveg Petersen kommer nu att undersöka om staten också med fördel kan börja satsa på leasade elbilar. I Norge ökade antalet elbilar med 300 procent de första åtta månaderna 2014, jämfört med samma period 2013. Enligt augustistatistiken finns idag 12 500 elbilar i Norge, vilket betyder att var sjunde ny personbil inte släppte ut några avgaser alls.

NÖDVÄNDIGA STEG MOT HÅLLBAR KONSUMTION

Naturvårdsverket föreslår 23 åtgärder som kan bidra till en mer hållbar konsumtion. Förslagen omfattar hur vi bor, vad vi äter, hur vi transporterar oss och hur vi konsumerar i övrigt.

Den genomsnittliga privata konsumtionen i Sverige är långt ifrån miljömässigt hållbar och behovet av förändring är därmed stort.

— Det handlar inte bara om att påverka vad vi konsumerar, utan även om att styra i riktning mot hållbara konsumtionsnivåer och hållbara beteenden. De förslag vi lägger fram bidrar till att det blir lättare för konsumenterna att göra hållbara val, säger Martin Eriksson, avdelningschef på Naturvårdsverket.

Förslagen har tagits fram på uppdrag av regeringen och omfattar flera områden. Fem av åtgärderna rör transportområdet, fem handlar om hur vi bor och två åtgärder rör livsmedelsområdet. Resterande 11 förslag bedöms kunna påverka konsumtionen generellt.

REKRYTERING VIKTIGASTE MOTIVERINGEN TILL HÅLLBARHETSARBETE

Nästan nio av tio chefer inom industri och tillverkning tror att hållbarhetsfrågornas betydelse kommer att öka inom de närmaste fem åren.

60 procent svarar att de arbetar med hållbarhet för att attrahera och behålla sin personal. Det visar chefsorganisationen Ledarnas och Novus senaste undersökning. Nära 1500 svenska chefer har tillfrågats i undersökningen.

Många chefer uppger också att de behöver mer kunskaper i hållbarhetsfrågor för att kunna utföra sitt arbete framgångsrikt.

H&M UTBILDAR HELA SIN PERSONAL I HÅLLBARHET

H&M har byggt upp ett internt program för e-learning i hållbarhetsfrågor som ska gå ut till alla H&Ms anställda globalt, runt 116 000 personer. Utbildningen är obligatorisk och lär de anställda bland annat hur H&Ms värdekedja är uppbyggd, hur H&M arbetar med att försöka återvinna bomullsfibrer och vilka hållbarhetsfrågor som är relevanta för H&M. Hittills har över 40 000 personer genomgått utbildningen.

— Grundutbildningen ska alla gå, men sedan har vi också tagit fram fördjupningsutbildningar för dem som kan ha ett särskilt intresse av en viss fråga, exempelvis vattenhantering, säger Felix Ockborn, hållbarhetskoordinator på H&M.

— Att alla anställda har en grundförståelse för hållbarhet är en strategisk fråga eftersom hållbarhet är en förutsättning för att H&M ska fortsätta vara framgångsrika framöver. Då måste vi få med hela organisationen. Vi ser också att det finns ett stort intresse från våra medarbetare och från kunder. Det är viktigt att vår personal i butik är trygga med att kunna svara på kunders frågor kring hållbarhet, säger Felix Ockborn.

BASF UTVÄRDERAR HELA SITT SORTIMENT UTIFRÅN HÅLLBARHET

Kemijätten Basf publicerar nu sin påbörjade utvärdering av hur hållbara deras produkter och substanser är.

Utvärderingen innehåller hittills 50 000 produkter, vilket utgör ungefär 80 procent av sortimentet. Basfs mål är att med hjälp av experter och toxikologer gå igenom samtliga produkter. Med hjälp av utvärderingen kan vi rikta forskning och utveckling mot att hitta hållbara ersättare till den kategori produkter som behöver fasas ut ur samhället, säger Lars Gustafsson, Public Affairs Manager Scandinavia på Basf, till MiljöRapporten Direkt.

KLIMATANPASSAD STADSDEL KLARADE ÖVERSVÄMNINGARNA BÄST

Den klimatanpassade stadsdelen Augustenborg klarade det extrema regnet bättre än övriga Malmö. Det konstaterar VA Syd. Klimatanpassningen av Augustenborg startade i slutet av 1990-talet med hjälp av statliga klimatmiljoner och pengar från VA-verk och fastighetsägare. Genom att anlägga dammar och kanaler bromsas vattenflödena på väg mot det ibland underdimensionerade ledningsnätet. Man har också tagit kontroll över flödena genom att leda vattnet till naturliga uppsamlingsplatser - som amfiteatern på Augustenborgsskolans gård, dit vattnet rinner från de stora asfaltytorna. Delar av vattnet dunstar eller tas upp av växter.

SOLENERGINS UTVECKLING FÖRÄNDRAR SPELET OM KLIMATET

Utvecklingen av solenergi är stark, priserna sjunker snabbt och detta förändrar i grunden det ödesdigra spelet om klimatet. Det säger Thomas Sterner, professor i miljöekonomi vid Handelshögskolan, Göteborgs universitet.

- Solenergin kan bli så billig och lobbygrupper för fossila industrier så försvagade att ett högre pris på koldioxidutsläpp blir politiskt möjligt. I slutändan kan denna utveckling rädda klimatet.

Tre saker behövs för att minska klimatförändringarna: Ett globalt avtal, eftersom klimatet är en global kollektiv nytthet. Därtill behövs ett tillräckligt högt pris på koldioxid och andra klimatskadliga ämnen, antingen genom skatt eller utsläppshandel. Vi behöver också en politik som hanterar att patentsystemet är otillräckligt och medför ett marknadsmisslyckande, som leder till otillräcklig privatfinansierad forskning om ren och förnybar energi.

Enligt Thomas Sterner störs framstegen för förnybar energi av såväl starka lobbyister för fossila industrier som av politisk kortsiktighet. Införandet av politiska styrinstrument har hittills gått alldeles för långsamt för att klara det så kallade tvågradersmålet. Istället är vi på väg mot åtminstone tre, kanske fyra graders global uppvärmning jämfört med den förindustriella nivån.

- Men klimatet kan räddas, inte genom nuvarande styrmedel - som är för svaga, utan av ny teknik som solenergi.

Sedan millennieskiftet har solenergin haft en global tillväxttakt på över 45 procent årligen.

Prissättning på koldioxidutsläpp kommer fortfarande att krävas enligt Sterner. I takt med att priserna på förnybar energi sjunker kommer priserna på fossila bränslen följa efter. Resultatet av denna parallella utveckling blir att lobbyister för förnybar energi blir starkare och lobbyister för fossila industrier svagare.

När förnybara energikällor visar sig vara någorlunda billiga och pålitliga inom allt fler områden, kommer kraften hos den fossila lobbyen avta. Därmed blir det politiskt möjligt att också anta en radikalare klimatpolitik som gör det dyrt att släppa ut koldioxid säger Thomas Sterner.

KLIMATSKOPTIKERN ÄR EN ÄLDRE FRAMGÅNGSRIK MAN

En typisk klimatskeptiker är en man i den övre medelåldern, i slutet av en framgångsrik karriär som akademiker eller företagsledare. När sen klimatforskarnas rapporter kommer, ser de det som ett ifrågasättande av hela sitt livsverk och värjer sig genom att i sin tur ifrågasätta hela klimatforskningen. Det hävdar forskarna Jonas Anshelm och Martin Hultman vid Linköpings universitet.

De två har läst och analyserat hundratals debattartiklar i svensk dagspress under perioden 2006-2009, skrivna av framträdande klimatskeptiker.

- De (klimatskeptikerna) har varit aktiva i en manligt dominerad värld, med en maskulint kodad rationalitet, där naturen är något outtömligt och passivt som kan omformas efter människans behov.

Med denna utgångspunkt har därmed den rimligaste lösningen varit att ifrågasätta hela klimatvetenskapen eftersom - som artikeln formulerar det - klimatvetenskapen visar att en "kraftig omställning av samhället måste till med en i grunden förändrad syn på expansion, ständig tillväxt, utnyttjande av fossila bränslen och exploatering av naturen".

SKÅDESPELARE FÅR TRÄD ISTÄLLET FÖR BLOMMOR

Dramaten har inlett ett nytt samarbete med Vi-skogen. Tanken är att skådespelarna ska få träd istället för blomsterkvastar.

Lasse Åberg har formgivit ett tackträd som ska återanvändas vid varje föreställning och istället för en blomsterkvast får skådespelarna med sig ett gåvobevis där det framgår hur många träd som planterats i Afrika.

Flera andra teatrar har visat intresse för tackträdet som kommer att lanseras vid premiären av "Johanna" på Dramaten.

Grundläggande miljöutbildning - den 27 november 2014

Från hot till möjligheter med trovärdigt miljöarbete en halvdag om hållbarhet; grundläggande miljöfakta, miljöarbete och företagande. Seminariet ger grundläggande miljökunskap samtidigt som det skapar ökad medvetenhet om miljöarbetet och dess möjligheter.

Se vår hemsida för närmare detaljer - www.ekosofia.se

IPCC:s femte klimatrapport - risker och möjligheter för företag?

Ekosofia arrangerar seminarier och föreläsningar med anledning av IPCC:s senaste klimatrapporter. Vi redovisar de viktigaste slutsatserna, liksom hur det påverkar näringsliv och företagande.

Se vår hemsida för närmare detaljer - www.ekosofia.se

Ekosofias nyhetsbrev utkommer med 11 nr/år. Ansvarig utgivare är Bill Romanus.
För att prenumerera klicka på länken i huvudet.
För mer information om nyhetsbrevet kontakta Bill Romanus; romanus@ekosofia.se, eller 031 - 708 66 51.

För information om Ekosofia AB och våra tjänster kontakta Magnus Ruberg; magnus.ruberg@ekosofia.se eller 031 - 708 66 52.

Kort om Ekosofia AB

Ekosofia AB är ett kunskapsföretag som verkar för hållbar utveckling.

Detta gör vi genom att erbjuda våra kunder att med hjälp av ett ökat miljömedvetande – ekosofi – nå såväl social och ekonomisk som ekologisk framgång. Planerat och trovärdigt miljöarbete är vår metod. Kommunikation – att åstadkomma dialog – är vårt främsta verktyg.

Vi arbetar som konsulter, projektledare och kvalificerade rådgivare.

Ekosofia AB grundades 1993 av Bill Romanus och Magnus Ruberg

För ytterligare information – www.ekosofia.se

Ekosofia AB - Anders Carlssons gata 7, 417 55 Göteborg - Tel 031 - 708 45 50